

13. Habermas J. Faktizität und Geltung. Beiträge zur Diskurstheorie des Rechts und des demokratischen Rechtsstaat. – Fr.a.M.: Suhrkamp, 2003. – 704 s.

14. Habermas J. Theorie der Gesellschaft oder Sozialtechnologie. Was leistet die Systemforschung? Von Jürgen Habermas und Niklas Luhmann. – Frankfurt a.M., 1971. EA. Frankfurt, Suhrkamp, 1971. – 406 s.

15. Rau J. Lust auf Zukunft. Unsere gesammelten Werke. – Essen: Klartext, 2006. – 316 s.

16. Rosdolsky R. Zur nationalen Frage: Friedrich Engels u.d. Problem d. «geschichtslosen» Völker. – Berlin: Olle und Wolter, 1979. – 223 s.

17. Rosdolsky R. Zur Entstehungsgeschichte des Marxschen «Kapital». Der Rohentwurf des Kapital 1857–1858. – Frankfurt am Main: Europäische Verlagsanstalt, 1969. – 366 s.

18. Sintschenko V. Wissensgesellschaft und eine Kulturgeschichte der Elemente (Soziale und philosophische Kontext der Ideen) // Sozialforschung und Wissensgesellschaft (Ausgabe «Bildung und Demokratisierung»). – 2017. – №70. – S.127–132.

References

1. Bagatyrejeva V. S. Shhodo problemy vyznachennja kryminal'no karanyh form separatyizmu // Pravo i bezpeka. – 2014. – №1 (52). – S.65–70.

2. Gordijenko M. Cinnosti ta idei' gromadjans'kogo suspil'stva v systemi legitymnogo pravlinnja // Suchasna ukrai'ns'ka polityka: polityky i politology pro nei'. – K.: Ukrai'ns'kyj centr politychnogo menedzhmentu, 2008. – Specvypusk: Politychnyj menedzhment. – S.135–152.

3. Jevropejs'kyj dosvid regionalizmu // Internet-resurs «Dialog»: <http://dialogs.org.ua/ru/material/-/full/1/1324>.

4. Identychnist' gromadjan Ukrai'ny: stan i zminy. Analitichna dopovid' Centru Razumkova // Nacional'na bezpeka i oborona. – 2015. – №9. – S.3–9.

5. Zinchenko V. V. Global'nye transformacii sovremennosti. – T.1. Sistemnye global'nye transformacii: monogr. – Saarbrücken: Palmarium Academic Publishing, 2017. – 244 s.

6. Lysjak-Rudnyč'kyj I. Zauvagy do problemy «istorychnyh» ta «neistorychnyh» nacij // Lysjak-Rudnyč'kyj I. Istorychni ese: v 2 t. – T.1. – K.: Osnovy, 1994. – 554 s.

7. Markuze G. Odnomernyj chelovek. Issledovanie ideologii Razvitogo Industrial'nogo Obshestva. – M.: «REFL-book», 1994. – 368 s.

8. Nagorna L. «Vijny identychnostej»: scenarii i ryzyky // Rezhym dostupu do statti: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=69&c=1590>

9. Nagorna L. Regional'na identychnist': ukrai'ns'kyj kontekst. – K.: IPiEND imeni I. F. Kurasa NAN Ukrai'ny, 2008. – 405 s.

10. Fedorchuk Ja. Monarhizm B. Hmel'nyč'kogo v ocinci V'jacheslava Lypyn's'kogo: krytychna interpretacija // V'jacheslav Lypyn's'kyj: istoryko-politologichna spadshhyna i suchasna Ukrai'na: materialy Mizhn. nauk. konf. 26 chervnja 1992 r., Kyi'v, Luc'k, Kremeneč' / za red. Ja. Pelens'kogo. – K., 1994. – S.228–231.

11. Shevchyshen M. Ju. Vnesok profesora V. V. Sados'kogo v ukrai'ns'ku suspil'nu geografiju: avtoreferat dys. ... kand. geografov nauk: 11.00.13 / Shevchyshen Mykola Jurijovyč, L'viv's'kyj nacional'nyj universytet imeni Ivana Franka. – L'viv, 2010. – 20 s.

12. «Jakyj naprjam zovnish'oi' polityky maje buty prioritytnym dlja Ukrai'ny? (regional'nyj rozpodil)». Sociologichne opytuvannja // Centr Razumkova: http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll_id=119.

13. Habermas J. Faktizität und Geltung. Beiträge zur Diskurstheorie des Rechts und des demokratischen Rechtsstaat. – Fr.a.M.: Suhrkamp, 2003. – 704 s.

14. Habermas J. Theorie der Gesellschaft oder Sozialtechnologie. Was leistet die Systemforschung? Von Jürgen Habermas und Niklas Luhmann. – Frankfurt a.M., 1971. EA. Frankfurt, Suhrkamp, 1971. – 406 s.

15. Rau J. Lust auf Zukunft. Unsere gesammelten Werke. – Essen: Klartext, 2006. – 316 s.

16. Rosdolsky R. Zur nationalen Frage: Friedrich Engels u.d. Problem d. «geschichtslosen» Völker. – Berlin: Olle und Wolter, 1979. – 223 s.

17. Rosdolsky R. Zur Entstehungsgeschichte des Marxschen «Kapital». Der Rohentwurf des Kapital 1857–1858. – Frankfurt am Main: Europäische Verlagsanstalt, 1969. – 366 s.

18. Sintschenko V. Wissensgesellschaft und eine Kulturgeschichte der Elemente (Soziale und philosophische Kontext der Ideen) // Sozialforschung und Wissensgesellschaft (Ausgabe «Bildung und Demokratisierung»). – 2017. – №70. – S.127–132.

Biletska A. V., deputy of commander of company by work with individual staff, unit 2250 at the National Defense University of Ukraine (Ukraine, Kyiv)

Factors of effective statehood and national unity in social and regional integration of Ukraine: historical background and prospects

Different social layers of the Ukrainian society for many centuries in their aspirations and activities focused on those or other foreign countries, effectively identifying their own narrow corporate, social class or regional interests with a policy of external patrons. Attempts to establish national unity solely on the basis of anthropological, linguistic and emotional identity in the case of the Ukrainian people stumble upon a number of objections. Only joint internal economic-political and social and civic development trends, combined with active relationships between people provide for this phenomenon the term spread. Public and political activity needs to focus not on the emancipation of the rights and interests of some certain groups of Ukrainian society, and the nation as a whole, a unity which must be bonded to the state—a political entity that could represent the interests of all groups and would encourage them to cooperate for the common good. This national and state elite is primarily a spiritual factor that voluntarily takes on himself the burden of responsibility for social welfare, so that every member of society, regardless of regional and social origin primarily saw themselves as belonging primarily to the national political community, and not to a particular class.

Keywords: social group, state, corporatism, national unity, regionalism, ethnicity, social factors, social stratification, elite, integration.

* * *

УДК 328(477)

Войтенко Ю. М.,

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри політології, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (Україна, Переяслав-Хмельницький), Polistnicht@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМВІДНОСИН МІЖ ЦЕНТРАЛЬНИМИ ТА МІСЦЕВИМИ ОРГАНАМИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Здійснено огляд взаємовідносин між центральними та місцевими органами виконавчої влади в Україні. Проаналізовано всю вертикаль державної виконавчої влади згори до низу і визначено повноваження однієї інституції відносно іншої. У статті здійснено намагання автора подивитися на одну проблему через реформу децентралізації влади. Автор намагався прийти до висновку, чи змінилися взаємовідносини між центральними та місцевими органами виконавчої влади за три роки проведення реформи децентралізації, згідно чинного законодавства України.

Ключові слова: влада, адміністрація, децентралізація, інститут, держава, уряд, президент, міністр, конституція, закон.

На сьогодні в Україні відбувається процес децентралізації влади. Реформа децентралізації влади покликана сприяти розвитку місцевого самоврядування та низових органів влади від центру, зокрема – уряду. У цьому контексті важливо розуміти у якій спосіб здійснюється сьогодні взаємодія між урядом, центральними та місцевими органами виконавчої влади в Україні. Для комплексного вирішення даного питання необхідно розглянути всю структуру взаємодії між урядом та центральними і місцевими органами виконавчої влади, котрими в Україні є місцеві (обласні та районні) державні адміністрації. Також, для розуміння вертикалі виконавчої гілки влади, необхідно визначити систему призначень, відповідальності, підзвітності та підконтрольності цих інститутів та їх керівників.

Серед вітчизняних дослідників котрі вивчали питання взаємовідносин між центральними та місцевими органами виконавчої влади в Україні є: С. В. Перегуда [10], І. Голосніченко [7], С. Г. Давтян [9], М. Дацишин [6], В. А. Дереч [1] та інші.

Взаємодія між центральними та місцевими органами виконавчої влади в Україні повинна здійснюватися згідно нормативно-правової бази, адже органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [8]. Такими законами, що регламентують діяльність центральних та місцевих органів виконавчої влади є: Конституція України [8], Закон України «Про Кабінет міністрів України» [3], Закон України «Про місцеві державні адміністрації» [4], Закон України «Про засади державної регіональної політики» [2], Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» [5] та інші.

Згідно Конституції України (далі – КУ), Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України (стаття 113 КУ) [8]. Тобто, Кабінет Міністрів України здійснює всю державну виконавчу владу в Україні зверху до низу (з центрального до місцевого рівня).

Варто зазначити, що згідно Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади. Система центральних органів виконавчої влади є складовою системи органів виконавчої влади, вищим органом якої є Кабінет Міністрів України [5].

Згідно зазначеного закону, центральні органи виконавчої влади утворюються для виконання окремих функцій з реалізації державної політики як служби, агентства, інспекції. Діяльність центральних органів виконавчої влади спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів згідно із законодавством [5].

До конституційних повноважень Кабінету Міністрів та його впливу щодо інших органів виконавчої влади відносяться те, що він спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади, а також утворює, реорганізовує та ліквідує відповідно до закону міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, діючи в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади (стаття 116 п.9) [8].

Щодо впливу уряду на центральні органи виконавчої влади, то згідно ст. 5 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», міністерства та інші центральні органи виконавчої влади утворюються, реорганізуються та ліквідуються Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України. Члени Кабінету Міністрів України можуть вносити Прем'єр-міністрові України пропозиції щодо утворення, реорганізації або ліквідації міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Утворення, реорганізація та ліквідація міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади здійснюються з урахуванням завдань Кабінету Міністрів України, а також з урахуванням необхідності забезпечення здійснення повноважень органів виконавчої влади і недопущення дублювання повноважень [5].

Також у законі визначено повноваження безпосередньо міністра щодо інших органів влади. Так,

міністр вносить на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції у разі вмотивованої відмови Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голови обласної державної адміністрації (підтримки головою обласної державної адміністрації вмотивованої відмови голови районної державної адміністрації) погодити призначення керівника територіального органу міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується міністром, керівника підприємства, установи, організації, що належить до сфери управління цього міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується міністром, про надання Кабінетом Міністрів України згоди на призначення такого керівника [5].

Чинне законодавство чітко визначає повноваження міністра у відносинах з центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується через самого міністра. Так, згідно ст. 18 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», міністр: забезпечує формування державної політики у відповідній сфері та контролює її реалізацію центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується ним; погоджує та подає на розгляд Кабінету Міністрів України розроблені центральним органом виконавчої влади проекти законів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України; визначає пріоритетні напрями роботи центрального органу виконавчої влади та шляхи виконання покладених на нього завдань, затверджує плани його роботи; погоджує структуру апарату центрального органу виконавчої влади; видає обов'язкові до виконання центральними органами виконавчої влади накази та доручення з питань, що належать до сфери діяльності центрального органу виконавчої влади; погоджує призначення на посади та звільнення з посад керівників та заступників керівників самостійних структурних підрозділів апарату центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується ним; погоджує призначення на посади та звільнення з посад керівників і заступників керівників територіальних органів центрального органу виконавчої влади; погоджує пропозиції керівника центрального органу виконавчої влади щодо утворення, реорганізації, ліквідації його територіальних органів як юридичних осіб публічного права та вносить на розгляд Кабінету Міністрів України відповідне подання; погоджує утворення, реорганізацію, ліквідацію територіальних органів центрального органу виконавчої влади як структурних підрозділів апарату цього органу; порушує перед Кабінетом Міністрів України питання щодо скасування актів центрального органу виконавчої влади повністю чи в окремій частині; доручає керівнику центрального органу виконавчої влади скасувати акти його територіальних органів повністю чи в окремій частині, а в разі відмови скасовує акти територіальних органів центрального органу виконавчої влади повністю чи в окремій частині; порушує перед Кабінетом Міністрів України питання щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності керівника центрального органу виконавчої влади та його заступників; ініціює питання щодо притягнення до

дисциплінарної відповідальності керівників структурних підрозділів апарату центрального органу виконавчої влади, його територіальних органів та їх заступників, а також керівників підприємств, установ, організацій, що належать до сфери його управління; ініціює питання щодо проведення службового розслідування стосовно керівника центрального органу виконавчої влади, його заступників, інших державних службовців і працівників апарату центрального органу виконавчої влади та його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління; приймає рішення щодо проведення перевірки діяльності центрального органу виконавчої влади та його територіальних органів; заслуховує звіти про виконання покладених на центральний орган виконавчої влади завдань та планів їх роботи; визначає структурний підрозділ апарату міністерства, що відповідає за взаємодію з центральним органом виконавчої влади; визначає посадових осіб міністерства, які включаються до складу колегії центрального органу виконавчої влади; визначає порядок обміну інформацією між міністерством та центральним органом виконавчої влади, періодичність її подання; вирішує інші питання, пов'язані із спрямуванням і координацією діяльності центрального органу виконавчої влади [5].

Керівник центрального органу виконавчої влади призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за пропозицією Комісії з питань вищого корпусу державної служби. Комісія з питань вищого корпусу державної служби вносить на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо кандидатури для призначення на посаду керівника центрального органу виконавчої влади за результатами конкурсу відповідно до законодавства про державну службу. Керівник центрального органу виконавчої влади та його заступники є державними службовцями [5].

Варто зазначити те, що Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України є центральними органами виконавчої влади зі спеціальним статусом. Інші центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом можуть бути утворені Кабінетом Міністрів України. Голова Антимонопольного комітету України, Голова Фонду державного майна України, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України призначаються на посади за поданням Прем'єр-міністра України та звільняються з посад Верховною Радою України [5].

Згідно статті 118 КУ зазначається, що виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють місцеві державні адміністрації [8]. Варто зазначити, що згідно КУ голови місцевих державних адміністрацій призначаються на посаду і звільняються з посади Президентом України за поданням Кабінету Міністрів України [8].

Щодо політико-правової площини відповідальності, то згідно вищезазначеної статті (118 КУ), голови місцевих державних адміністрацій при здійсненні своїх повноважень відповідальні перед Президентом України і Кабінетом Міністрів України, підзвітні та підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня [8]. Така подвійна підпорядкованість голів місцевих державних адміністрацій (перед президентом і урядом)

є результатом змішаної форми державного правління в Україні і такий баланс відповідальності між цими інституціями інколи призводить до суперечливого виконання наказів головами МДА від вищих органів влади. Особливо за умови, коли існують непорозуміння, чи – конфлікт між президентом та прем'єр-міністром (прикладом є події 2007–2009 рр.).

Щоб розглянути особливості діяльності інститутів державної виконавчої влади в Україні, необхідно визначити правові основи їхнього функціонування та взаємодії. Так, згідно Закону України «Про Кабінет міністрів України» (далі – ЗУ «Про КМУ»), Кабмін спрямовує і координує діяльність місцевих державних адміністрацій щодо виконання Конституції та законів України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, органів виконавчої влади вищого рівня, здійснення на відповідній території інших наданих місцевим державним адміністраціям повноважень (ч.1 статті 23) [3]. Це є свідченням централізованого контролю та нагляду Кабміну над діяльністю органів виконавчої влади місцевого рівня, а також координації їх діяльності з боку уряду.

Також у зазначеному законі зазначається, що голови місцевих державних адміністрацій під час здійснення своїх повноважень відповідальні перед Кабінетом Міністрів України. Місцеві державні адміністрації та їх голови підзвітні та підконтрольні Кабінету Міністрів України у межах його повноважень. Кабінет Міністрів України одержує від місцевих державних адміністрацій інформацію про їх діяльність, регулярно заслуховує звіти голів державних адміністрацій з питань їх діяльності (ч.4–5 статті 23 ЗУ «Про КМУ») [3]. Це, безпосередньо дублює ст. 118 КУ, що є звичною практикою. При цьому всьому у даному положенні про відповідальність немає позиції щодо її застосування відносно Президента України (особливо враховуючи той факт, що у політико-правовому полі закону про Президента України не існує), а також немає його і у конституційних повноваженнях самого глави держави.

Варто зазначити, що згідно п.3. ст. 8 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації» (далі – ЗУ «Про МДА») кандидатури на посади голів районних державних адміністрацій Кабінету Міністрів України вносяться головами відповідних обласних державних адміністрацій [4].

Згідно закону «Про КМУ», Кабінет Міністрів України розглядає питання щодо: погодження кандидатур заступників голів обласних державних адміністрацій; надання у разі вмотивованої відмови голови обласної державної адміністрації або підтримки головою обласної державної адміністрації вмотивованої відмови голови районної державної адміністрації погодити призначення керівника територіального органу міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, керівника підприємства, установи, організації, що перебуває в управлінні міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, згоди на призначення відповідного керівника; подання Президенту України пропозицій щодо скасування актів місцевих державних адміністрацій, що суперечать Конституції та законам України, іншим актам законодавства України, з одночасним зупиненням їх дії; призначення на посаду або звільнення з посади голів місцевих державних адміністрацій і внесення

Президенту України відповідних подань (ч.2 статті 23 ЗУ «Про КМУ») [3]. Тобто, Президент у цій вертикалі є останньою інстанцією, котра остаточно вирішує призначати, звільняти кандидатуру у штаті керівництва виконавчої влади, що ставить його на найвищий рівень у державному апараті. При цьому всьому варто зазначити, що глава держави в Україні не відноситься ні до виконавчої, ні до законодавчої влади.

Кабінет Міністрів України затверджує типовий регламент місцевих державних адміністрацій, типові положення про структурні підрозділи місцевої державної адміністрації, рекомендаційний перелік її структурних підрозділів, визначає граничну чисельність та фонд оплати праці працівників місцевих державних адміністрацій, у тому числі їх апаратів, і витрати на їх утримання (ч.6 статті 23 ЗУ «Про КМУ») [3].

Щодо взаємодії місцевих державних адміністрацій з Президентом і Кабінетом Міністрів, то згідно закону «Про МДА», місцеві державні адміністрації та їх голови при здійсненні своїх повноважень відповідальні перед Президентом України. Також, місцеві державні адміністрації та їх голови при здійсненні своїх повноважень відповідальні і перед Кабінетом Міністрів України та підзвітні і підконтрольні йому. Голови обласних державних адміністрацій інформують Президента України і Кабінет Міністрів України та щорічно звітують перед ними про виконання місцевою державною адміністрацією покладених на неї повноважень, а також суспільно-політичне, соціально-економічне, екологічне та інше становище на відповідній території, вносять пропозиції з питань удосконалення чинного законодавства України і практики його реалізації, системи державного управління [4].

Щодо взаємовідносин місцевих державних адміністрацій з міністерствами та центральними органами виконавчої влади, то Голови місцевих державних адміністрацій координують діяльність територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади та сприяють їм у виконанні покладених на ці органи завдань. З питань здійснення повноважень місцевих державних адміністрацій керівники територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади підзвітні і підконтрольні головам відповідних місцевих державних адміністрацій [4].

У разі визнання міністерством, іншим центральним органом виконавчої влади незадовільною роботи відповідного структурного підрозділу місцевої державної адміністрації або їх керівників міністр чи керівник іншого центрального органу виконавчої влади звертається з відповідним вмотивованим поданням до голови місцевої державної адміністрації. Голова місцевої державної адміністрації зобов'язаний розглянути це подання і не пізніше ніж у місячний термін прийняти рішення та дати обґрунтовану відповідь [4].

Голова місцевої державної адміністрації має право порушувати перед міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади вмотивовані питання про відповідність займаних посад керівників їх територіальних органів, на підставі чого міністерство, інший центральний орган виконавчої влади повинен у місячний термін прийняти рішення та дати обґрунтовану відповідь [4].

Така взаємопов'язана система виконавчої влади зверху донизу по вертикалі та горизонталі є свідченням того, що з одного боку у законодавця було намагання сформувати систему балансів влади, навіть на регіональному та місцевому рівні, з іншого, у практичній площині це знайшло своє відображення у моноцентричності державної виконавчої влади. А саме, відповідальність голів місцевих державних адміністрацій перед Кабінетом Міністрів України, а той у свою чергу – перед Президентом. Це не дає можливості говорити про реальну децентралізацію влади, зокрема – виконавчої її гілки (ні до початку реформи, ні – під час її здійснення). Адже при реалізації адміністративно-територіальної реформи, зокрема створення у ряді областей об'єднаних територіальних громад, районів, регіонів, на місцях залишається державна виконавча влада у вигляді місцевих державних адміністрацій, яка має делегувати частину своїх повноважень, зокрема – наглядових, державним префектам, а виконавчих – місцевим виконавчим комітетам (при районній та обласній раді).

Таким чином, можна побачити чітку структурну ієрархію по вертикалі у взаємодії державних органів виконавчої влади (від загальнодержавного рівня до місцевого). Це є свідченням саме централізації державного виконавчого апарату, котрий вибудовувався протягом усіх років незалежності України, особливо після прийняття Конституції та чітко виокреслився у прийнятих законах (ЗУ «Про Кабінет Міністрів України», ЗУ «Про місцеві державні адміністрації», ЗУ «Про центральні органи виконавчої влади» та ін.). Навіть під час проведення реформи децентралізації, влада на законодавчому рівні не приймає законів, котрі б дозволили місцевій владі та місцевому самоврядуванню бути більш незалежними від центральних органів державної виконавчої влади. Такий поступ у цьому питанні є частковим, фрагментарним, а не системним та комплексним. Адже влада вже як третій рік взяла курс на децентралізацію і при цьому відбувається лише фрагментарно об'єднання громад та податкові зміни щодо збільшення надходжень коштів до місцевих бюджетів.

Виконавча ж влада на субнаціональному рівні (область і район), залишається у руках держави у вигляді інституту місцевих державних адміністрацій (ОДА та РДА) котрі підпорядковують вищестоящим органам державної виконавчої влади. Натомість, виконавча влада на рівні області та району, згідно децентралізації, мала належати обласній та районній раді. Від імені держави, у цих адміністративно-територіальних одиницях, повинен бути префект, котрий має здійснювати наглядову та контролюючу функцію і підпорядковуватись Президенту України.

Список використаних джерел

1. Дерезь В. А. Органи виконавчої влади в Україні та управлінські відносини / Дерезь В. А. – К.: Юридична думка, 2007. – 180 с.
2. Закон України «Про засади державної регіональної політики» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
3. Закон України «Про Кабінет міністрів України» [Електронний ресурс] // Голос України від 01.03.2014. – №39. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

4. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9.04.1999 р. №586–XIV [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

5. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» №3166–VI [Електронний ресурс] // Голос України від 09.04.2011. – №65. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

6. Інституційне забезпечення регіональної політики та практика взаємодії органів влади в Україні / М. Дацишин, В. Керецман. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2007. – 102 с.

7. Конституційні засади визначення повноважень органів виконавчої влади та їх вплив на реформування чинного законодавства / І. Голосніченко, Д. Голосніченко // Вибори та демократія. – 2006. – №2. – С.43–47.

8. Конституція України від 28.06.1996 №254к/96–ВР [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

9. Механізми взаємодії місцевих державних адміністрацій та територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / С. Г. Давтян. – Харків, 2008. – 20 с.

10. Перегуда С. В. Виконавча влада в Україні: Політико-правові аспекти модернізації: монографія / С. В. Перегуда. – К.: Логос, 2013. – 408 с.

References

1. Derec' V. A. Organy vykonavchoi' vlady v Ukraini ta upravlin's'ki vidnosyny / Derec' V. A. – K.: Jurydychna dumka, 2007. – 180 s.

2. Zakon Ukraini'ny «Pro zasady derzhavnoi' regional'noi' polityky» [Elektronnyj resurs] // Oficijnyj sayt Verhovnoi' Rady Ukraini'ny. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

3. Zakon Ukraini'ny «Pro Kabinet ministriv Ukraini'ny» [Elektronnyj resurs] // Golos Ukraini'ny vid 01.03.2014. – №39. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

4. Zakon Ukraini'ny «Pro miscevi derzhavni administracii» vid 9.04.1999 r. №586–XIV [Elektronnyj resurs] // Oficijnyj sayt Verhovnoi' Rady Ukraini'ny. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

5. Zakon Ukraini'ny «Pro central'ni organy vykonavchoi' vlady» №3166–VI [Elektronnyj resurs] // Golos Ukraini'ny vid 09.04.2011. – №65. – Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

6. Instytutijne zabezpechennja regional'noi' polityky ta praktyka vzajemodii' organiv vlady v Ukraini'ni / M. Dacyshyn, V. Kerecman. – K.: Vyd-vo «K.I.S.», 2007. – 102 s.

7. Konstytucijni zasady vyznachennja povnovazhen' organiv vykonavchoi' vlady ta i'h vplyv na reformuvannja chynnogo zakonodavstva / I. Golosnichenko, D. Golosnichenko // Vybery ta demokratija. – 2006. – №2. – S.43–47.

8. Konstytucija Ukraini'ny vid 28.06.1996 №254k/96–ВР [Elektronnyj resurs] // Oficijnyj sayt Verhovnoi' Rady Ukraini'ny. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

9. Mehanizmy vzajemodii' miscevyh derzhavnyh administracij ta terytorial'nyh pidrozdiliv central'nyh organiv vykonavchoi' vlady: avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upr.: spec. 25.00.02 «Mehanizmy derzhavnogo upravlinnja» / S. G. Davtjan. – Harkiv, 2008. – 20 s.

10. Pereguda Je. V. Vykonavcha vlada v Ukraini'ni: Polityko-pravovi aspekty modernizacii': monografija / Je. V. Pereguda. – K.: Logos, 2013. – 408 s.

Voitenko Yu. M., candidate of historical sciences, associate professor of political science, SHEE «Perejaslav–Khmelnysky State Pedagogical University» (Ukraine, Perejaslav–Khmelnysky), Polistmicht@gmail.com

Features of the relationship between central and local governments in Ukraine

This article provides an overview of the relationship between central and local authorities in Ukraine. Analyzed all the vertical state executive power from top to bottom and the powers of one institution against another. In the article the author attempts to look at this problem by reforming decentralization. The author tried to conclude whether the changed relationship between central and local authorities in the three years of decentralization reform, according to the current legislation of Ukraine.

Keywords: government, administration, decentralization, institution, state, government, president, minister constitution, law.

* * *

УДК 930.2:[351.078:621.397]

Гай–Нижник П. П.,
доктор історичних наук, академік Української академії наук, завідувач відділу історичних студій Науково–дослідного інституту українознавства МОН України (Україна, Київ), Hai-Nyzhnyk@ukr.net

ОСНОВНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЇ ДЕОКУПАЦІЇ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ КРИМУ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ШТРИХИ ДО ПРОБЛЕМИ Й НАПРЯМКИ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Пропонуються та аналізуються основні засади щодо вироблення Стратегії деокупації та реінтеграції Криму в контексті національної безпеки України. Вказується на наріжні проблеми витоків і подолання проросійської ідентичності на Кримському півострові на сучасному етапі та шляхи оптимізації системи державного управління й безпеки держави України.

Ключові слова: Стратегія деокупації Криму, анексія Криму, національна безпека.

«Україна без Криму стати сильною державою не могла би, надто, з економічного боку. Так неприродно відрізана від моря Україна мусила би обов'язково посилювати прагнення до захоплення цього морського узбережжя і, разом з цим, загострили б стосунки з тією державою, якій було би передано володіння Кримом».

«Україна ж не може жити, не володіючи Кримом, це буде якийсь тулуб без ніг. Крим має належати Україні, на яких умовах, це без різниці, чи буде це цілковите злиття або широка автономія, останнє залежатиме від бажання самих кримців, але нам слід бути цілком убезпеченими від ворожих дій з боку Криму. У сенсі ж економічному Крим фактично не може існувати без нас».

Павло Скоропадський, гетьман України

«Ми змусимо Крим приєднатися до України. Цій меті й слугує митна війна. Ми застосуємо ще цілу низку засобів, аби зробити вас більш покірними. А якщо ви потім будете агітувати в дусі російської орієнтації, то ми вас будемо вішати».

Ігор Кістяківський, міністр внутрішніх справ Української Держави

Російська агресія – анексія Криму та війна на сході України – призвела до глибинних змін у двосторонніх відносинах між державами: 1) зруйновано договірно–правову базу Києва і Москви; 2) знищено інституційні механізми міждержавних відносин; 3) унеможливлено контакти на вищому рівні, політико–дипломатичні відносини мають конфронтаційний характер; 4) Україна зазнала колосальних людських, територіальних та економічних втрат; 5) відбулося безпрецедентне згорання економічної співпраці; 6) виникло глибоке відчуження між народами України та Росії [35, с. 2].

У відносинах України та Росії виникла нова політико–ідеологічна реальність. Відтак – потрібна нова оцінка та перегляд природи, ідеології і загалом інституційної системи відносин з РФ у ключових сферах (політика, безпека, економіка, енергетика, гуманітарна сфера тощо), з урахуванням того, що головною загрозою українській державності є нинішній правлячий режим РФ. Необхідним є також формування концептуально нової моделі співіснування з путінською Росією, яка б відбивала нинішні реалії і перспективи двосторонніх відносин і враховувала позиції західних країн–партнерів і міжнародних організацій.